దేవుడి బొజ్జలో పాలుపోసిన అమ్మ!

అరవై డెబ్బై మందితో కిటకిటలాడిపోతూన్న బస్సు ఎన్ని కథలైనా చెప్తుంది.

నిజానికి బస్సు కండక్టరు ఎక్కడోకాని మంచివాడుండడు. ఉన్నా అతన్ని బస్సులోని వాళ్ళు బతకనివ్వరు. చిల్లరకోసం ఎప్పుడూ పేచీ వస్తూనే వుంటుంది. ఇరవై పైసలివ్వవలసిన వానికి, ఇవ్వడంమాట అటుంచి, 'ఐదు పైసలివ్వండి' అంటాడు.

అప్పుడు మొదలవుతుంది పేచీ...!

అవతలివాడు తిక్క శంకరయ్య అయితే..ముందుగానే ఆ కండక్టరు ఆ టిక్కెట్టిలా యివ్వండి బాకీ రాస్తాను అంటాడు.

'దిగేప్పుడు అడగటం మరచి పోతానయ్యా ఇప్పుడే ఇవ్వు...' అంటూ నిలేస్తాడు ఆ వ్యక్తి.

'ఉంటే యివ్వనూ..' అంటూ, ఆ సంచి మొగంమీదెట్టి, 'చూసుకో...'అంటాడు కండక్టరు.

ఈలోగా; జగదాంబ బస్సు స్టాపొస్తుంది. ఓవర్ ఫ్లోగా ఉన్న జనం, జాలీగా బస్సు ఊచల్నీ కిటికీ ఊచల్నీ దొరకపుచ్చుకొనివేలాడుతుంటారు.ఆ ముఠా ఎప్పుడైనా పారిపోడానికి సిద్ధంగా ఉన్న బందిపోట్లులాచల్లగా జారిపోయి ఉడాయిస్తారు. గబగబా కండక్టరు ఆ దిశగా ఒక్క ఉరుకు ఉరికి 'ఏమయ్యోయ్...నీ టిక్కెట్టు...చూపించూ...' అని అరుస్తాడు. అటు వెళ్ళిపోతూన్న నలుగురైదుగురివైపు చూపు కాన్సెంట్రేట్ చెయ్యలేక ఆ ఒక్కణ్ణే అడుగుతాడు.

డబ్బులెగవేసిన ఉషారులో ఆ ఒక్కడూ గాలిలో తేలిపోతూ ఆకాశంలోకి ఓ పిచ్చిటిక్కెట్టు ముక్క విసురుతాడు. అది నిన్నటిదో...మొన్నటిదో... లేక మరో బస్సుదో... చిత్తుకాగితం ముక్కో ఆ భగవంతునికే తెలియాలి! కండక్టరు ఆ మనిషి టిక్కెట్టుచూపించినట్లే భ్రమించి ఆడవాళ్ళగేటువైపు వెళ్తాడు.

'ఏవమ్మో...మీ టిక్కెట్టు...' స్టైలుగా వెళ్ళిపోతూన్న ఆ అమ్మణ్ణి గుంజుతున్నట్లు అడుగుతాడు. ఆ పాప నడి రోడ్డుమీద రేప్ చేయబడుతూన్నట్లు మొగమెట్టి, 'డబ్బు లిందాకే పుచ్చుకున్నావ్..నువ్వే టిక్కెట్టుబాకీ...' అంటుంది.

'ఆ...మీరా...వెళ్ళండి...వెళ్ళండి' అంటాడు సర్దుడు కుత్తుకతో. ఇంతకీ ఆ సత్యభామ టిక్కెట్టు కొన్నదో లేదో.... మరి ఆ సత్యాసత్య మీమాంస దేవుడికే తెలియాలి.

తిరిగి కండక్టరు బస్సులోకిదూకేసరికి అందులో కూర్చున్న వాళ్ళూ, నిలబడిన వాళ్ళూ విసుగెత్తిపోయి 'రైటు చెప్పవయ్యా ప్రాణం పోతోంది. వీడెవడో కొత్త గాడిదలావున్నాడు. వెళ్ళిపోయేవాణ్ణి టిక్కెట్టు అడగబోతాడేమిటి?'

'ఒరే నాయ్నా పేనాలు గిలగిల్లాడి పోతూన్నాయి. రైటు చెప్పరా బుజ్జిగుంటడూ...' అంటూ ఇద్దరు ముగ్గురు అరుస్తారు. ఉత్త కాకి గోల. పైపెచ్చు వుత్తరాంప నవ్వులు ... అప్పుడే తమముందు సినీ హీరోయిన్ జాకెట్టు విప్పేసినట్టు ఒకటే కేరింతలు!

అప్పుడే మరోడు రైట్ అని కిటికీలోంచి, చెయ్యి కిందికి జార్చి బస్సు బాడీ మీద బాడీలేని వీపుమీద దరువులేస్తూన్నట్టు దుబ్బు దుబ్బున బాదుతాడు.

'నీ కంఠం మా కండక్టరు శవాన్ది కాదులే...' అన్నట్టు ధీమాగా సీట్లో కూర్చొని స్టీరింగ్ మీద చెయ్యేసి ఉఫ్న సిగరెట్టుపీల్చి పొగ వదుల్తున్నట్టు మహా ఖుషీగా ఫోజ్ పెడ్తాడు డ్రైవర్.

'ఇహ స్టార్టు చెయ్యరా... డ్రైవర్‌దేవుడూ...ప్రాణం ఎండి వొరుగైపోయింది. గాలి ఆట్టంలేదు.' అంటూ చొక్కా కాలర్ బొత్తాంలు తప్పించి, వెనక్కిలాక్కొని గుండెల మీద ఊదుకుంటూ ఉస్సురని వాపోయాడు బస్సులోముగ్గిపోయి నల్లబడిపోతూన్న చక్కెరకేళీ అరటి పండుగాడు.

ఇంతలో బస్సు పూర్ణా మార్కెట్టు దగ్గరకొచ్చింది. గబగబా కొంతమంది దిగిపోగా దబదబా కూరగాయల బస్తాలూ, గంపలూ జట్టువాళ్ళు కుక్కేసారు. మనిషి నుంచోడానికికూడ మరి చోటు లేదు. ఒంటిపాదంమీద కొన్ని కొంగలు నిలిచాయి. కొంతమంది బస్తాలమీద చతికిలపడ్డారు.

'బత్తాలమీద కూకోకండి బాబులూ... పొట్లకాయలు విరిగిపోతాయి బాబ్బాబూ' .... అంటూ నల్లటి బండలాంటి మనిషి ముక్కుల్నిండా చెవుల్నిండా తులాలకొద్దీ బంగారం దిగేసుకున్నది కయ్‌మనకుండా కయ్‌మంది. ఈ ఫ్లేష్‌గన్ మొగాలమీద సైలెంట్‌గా అలముకోక ముందే చల్లగా అందరూ నిలుచుండి పోయారు. ఎందుకూ

...అదేమిటీ...అనకండి. ఇదొక సర్దుడు వ్యవస్థ! ఉత్త పిరికిముండా సన్నాసులు !

ఎవడో మరీ చాతకానివాడు, 'ఏమిటయ్యా కండక్టరూ... ఇది సామాను బస్సా... పాసింజరు బస్సా'.. అంటూ గద్దించాడు మరీ నోరు కుట్టేసుకోలేక.

'పాపం వాళ్ళూ మనుషులేనండి. దింపేస్తే చచ్చిపోతారు. వాళ్ళ బతుకంతా ఆ మూటలే..... ఏదో సర్దుకుపోవాలి. మనకు తినడానికి కూరలు కావాలి కదా... ఆ కూర తల్లులు లేకపోతే ఎలా...' అంటూ, ఆ క్షణంలో ఛీఫ్ మినిష్టరై పోయాడు; మినీ బస్ ప్రపంచపు చక్రవర్తి! అలా కాస్త కాస్త తగ్గి మాట్లాడకపోతే ఇక్కడ ప్రజాస్వామ్యం ఎలా నిలుస్తుంది? చక్రవర్తి డాబులు డాబితే గోవిందో....గోవింద.....!

'ఇంక రైటు చెప్పవోయ్ 'నాయ్నా... చేపల కంపు అదరగొట్టేస్తోంది. నిలవలేకపోతున్నాం' అన్నాడు మరో నలిగిపోయిన తెల్ల బట్టల మనిషి!

ఒక్క ఊపుగా బస్సు స్టార్ట్ అయి కొత్త రోడ్డుపైనుంచి పోర్టు ట్రస్ట్ గొడౌన్స్ మీదుగా కాన్వెంట్ చేరేసరికి లోపల కూర్చున్నవాళ్ళూ, నిలిచి ఏడుస్తున్న వాళ్లూ సుఖంగా గాలి పోసుకుని, క్రిక్కిరిసి ఉన్నవారు కాస్త వొదులొదులుగా నిలిచినట్లు, తేలిక పడ్డారు.

కండక్టరు టిక్కెట్లు కోస్తూనే ఉన్నాడు. మనుషుల మధ్య జరజర దూరుతూనే ఉన్నాడు. చిల్లరకోసం తాపత్రయ పడుతూనే ఉన్నాడు. చల్లగా గాలి భలే ఉషారెక్కి వీస్తోంది.

ఈ క్షణిక స్వర్గం వీళ్ళ కెందుకూ అన్నట్టు పేద్ద జడివానలా జైమని వందల కొద్దీ జనం బస్సు చుట్టూ ఈగల్లా కాన్వెంటు దగ్గర మూగిపోయారు. అవతల బస్సులోపల పంచదార రాసులు కుప్పలడిఉన్నట్టు ఎక్కేవాళ్ళదిగేవాళ్ళ పోరాటాలు ఆరాటాలు చూస్తోంటే ఛీఫ్ మినిష్టరు పోటీ ఏదో జరుగుతూన్నట్టే ఉంది. అందరికీ ఫుల్ బాటిల్ కొట్టేసినంత హుషారు! టిక్కెట్లు పుచ్చుకున్నవాడే దిగుతున్నాడో లేదో, ఎక్కిన వాళ్ళలో ఒక్కడైనా టిక్కెట్టు పుచ్చుకోవడానికి ముందుకు వస్తున్నాడో లేదో ఎవరికీ అర్థం కాదు. అంతా అయోమయ స్థితి! గందరగోళం! బస్సులో ఈలలు, అరుపులు తిట్లు.... 'కదులు కదులు బస్సా కదలవే రాజ హంసా....' పాటలు, 'కదలవే తల్లీ... కదలవే నల్లీ...' అంటూ.

'ఈ డ్రైవరుకు పెళ్ళాం బిడ్డలు లేరు కాబోలు. అర్థరాత్రి ఇంటికి చేరినా రాంభజన గొడవ లేదేమో! మా తాపీగా విఘ్నేశ్వరుడిలా కూర్చున్నాడు. ఇప్పుడు పుట్టిన పిల్ల సమర్తాడేదాక బయలుదేరడేమో....' అంటూ రకరకాల బూతు ఎకసక్కాలతో

ఓ పేద్ద బ్లూఫిల్మ్ బూతు బొమ్మల్లా కిచకిచ లాడిపోయారు.

ఆమాటలు విని విని కుళ్ళి పోతూ బస్సు డ్రైవరు 'ఓరి కండక్టరు ముండాకొడకా... ఏరా కునుకు మొగం నాయాల... ఇక్కడ ఉన్న ఆడవాళ్ళకు టిక్కెట్లు కోశావా.. నువ్వు చిత్త గించే సరికి ఇవ్వాళ పురుడోసుకున్నది మళ్ళీ పురుడోసుకోవడానికి సిద్ధమైపోద్ది....' అన్నాడు. ఇలా వాళ్లల్లో వాళ్ళు ఈనాటి మంత్రులూ, ఆనాటి మాజీ మంత్రులూ చమత్కారాల, కారాల రాళ్ళు విసురుకోవడంతో హుషారుకు రొమాన్టిక్ కల వచ్చినట్లయింది.

ఇంతలో బస్సు కదిలింది.

జనం 'హమ్మయ్య' అనుకున్నారు.

ఇలా ఉండగా ఆడవాళ్ల సీట్లలో మగవాళ్ళ సీటుకు ముందు కూర్చున్న ఓ అమ్మి 'ఏటి బాబూ.. నాకో టికెట్ కొయ్యవేటి...' అంది.

ఆ మాట చాలామందికి వినిపించింది. కాని కండక్టరు ఆ దరికి చేరలేదు. ఆ ఆడవాళ్ళ గేటు దగ్గర్నుంచి ముందుకు రాలేకపోతున్నాడు, ఇంతల్లో 'ఏవమ్మా... టిక్కెట్టు తియ్యవేమిటి? అన్నాడు దారిలో నిలిచిన ఓ అమ్మాయిని కండక్టరు.

'మావోడు తీసినేదా....' అంది.

'ఆనక మీ ఆయన్ను ఎదికి పట్టుకుందువు గానిలే....ముందు ఇద్దరికీ డబ్బులియ్యి.... అన్నాడు.

'రెండా... మా రాములుమావ ఆడ నేడా......' అంటూ చెయ్యి చూపించింది. మగాళ్ళ వైపు.

అప్పుడే ఆ రాములు మావ 'నాను తీసినానే... నువు తీకు' తీతువులా ఓడికీ ముఖం ఆపడకుండా కైమన్నాడు.

'మరి ఈ దొంగసచ్చినోడు మళ్ళీ తెమ్మంటాడేటీ? దొబ్బిడాకి అందరూ పెద్దోలే...' గట్టిగానే అరిచింది.

ఆ మాటలు కండక్టరుకు వినిపించాయి. కాని ఆ రాములుమావ కనిపించలేదు. అకస్మాత్తుగా మంత్రి పదవి ఊడిపోయినట్లు కండక్టరు కుమిలిపోయాడు. నిజంగా ఆ రాములు మావ పుచ్చుకున్నాడో లేదో తెలియదు. కాని ఆడి మాటల్తో ఈ రావులమ్మ మరి టిక్కెట్టు పుచ్చుకోదు. రెండు టిక్కెట్లు గల్లంతురా దేవుడా.... అని మనసులో కుక్కేసుకొని ముందున్న ఆడాళ్లకు టిక్కెట్లు ఇస్తున్నాడు.

'ఈ టికటీలు ఇచ్చే బాబుకి సొమ్మంటే మా సేదునాగుంది' అంటూ

ఇందాకటినుంచీ టిక్కట్టుకోసం సతమైపోతున్న అమ్మి.... అదే మగాళ్లముందున్న ఆడాళ్ల సీట్లో కూర్చున్న మనిషి.. కొంచం గట్టిగానే అంది. ఆ వెనుక సీట్లో ఉన్న వ్యక్తి ఆమె ఆందోళన గమనించి 'ఎందుకమ్మా అంత తొందర...' అన్నాడు.

అప్పుడా అమ్మి అతని వైపు తిరిగింది.

అంతే... ఆ బస్సు మరో బస్సును దభేలున గుద్దుకొని తిరగబడిపోయినట్లు... జనం అల్లకల్లోలంగా నెత్తుటి కాల్వల మధ్య అరుస్తూ మూలుగుతున్నట్లు అతను ఫీల్ అయ్యాడు.

ఎప్పుడూ తుడవని ఆ బస్సులోని మట్టి అంతా ఆమె చీరనంటుక పోయినట్లుంది. డ్రైవరు ముందున్న అద్దం మీద పరుచుకున్న దుమ్మూ, దూళీ ఆమె మొగాన అలముకున్నట్లుంది. పీకేసిన సీటు కుషను ఊడి రాలిపోగా మిగిలిన బల్లచెక్క మీద ఉన్న తుప్పు పట్టిన రెండు స్క్రూ మేకుల్లా ఆమె చూపు! చూడగానే వికృత మనస్కుడైపోయాడు. ఎంత జుగుప్సాకరంగా ఉంది! అనీ అనుకున్నాడు.

మెల్లగా 'ఎక్కడికెళ్లాలేమిటి?' అన్నాడు.

'నాను సిరిపురం కాడ ఎక్కినాను. పాత గాజువోకెల్లాలి. అప్పుడే సానా దూరమెల్లిపొచ్చీసినాం. టికటీ నేకపోతే జుల్మానా అంటాడు. నాను ఏడ సచ్చీది' అంది.

అప్పుడా జంటిల్‌మన్ మెల్లగా చెవిలో ఊదుతున్నట్లు 'సింధియాకాడ పుచ్చుకుందువు గాన్లే... అక్కడ నుంచైతే నీకు డబ్బులు మిగుల్తాయి' అన్నాడు.

ఆమె ముఖంలో వెలుతురులేదు. కళకళపాటు లేదు. డబ్బు గురించిన గుంజాటనా లేదు. ' పెద్దోల్లు తమరు.... మీలాటోలికి సెల్లుద్ది. నాకు సేతులురావు. గుండె సచ్చిపోద్ది....' అంది.

అతను మెల్లగా.... 'అది కాదే తల్లీ.... రూపాయి మిగులుద్ది. దేనికైనా పనికొస్తది. ఉన్నవాళ్ళకు ఫరవాలేదు. నీకేటి ఈ తెగులు' అన్నాడు.

ఆ అమ్మి ఇటువైపు తిరిగి ఉన్నది, దుష్టులకు దూరంగా ఉండు అన్నట్టు చప్పున తిరిగి పోయింది. అతని మొగం చూడ బుద్ధి కానట్టు మరి మాటాడలేదు.

ఈ లోగా కండక్టరు అక్కడకు వచ్చాడు. టికెట్...టికెట్ ... అంటున్నాడు. బ్రిడ్జీ దిగి డాక్ లేబరు యార్డు విజయనగరం గేటు దగ్గర కొచ్చి ఆగకుండానే సింధియా దిశగా మహాజోరుగా పరుగు తీసింది చిన్నారి సిటీ బస్సు.

కూరగాయల బస్తాలు, ఆ బస్తాలాంటి మనిషి సింధియా దగ్గర దిగిపోయి

బస్సుకు కొంచెం ప్రాణం పోసింది. పాపం పొట్లకాయలు కొన్ని విరిగిపోయాయి. 'ఆలమ్మ కడుపు కాలా... దొంగసచ్చినోలు సెప్తే ఇనిపిచ్చుకోరు' ఏడుస్తూనే ఉంది. జోరుగా బస్సు ముందుకు జారిపోయింది.

ఈ లోగా టిక్కెట్టు తియ్యని అమ్మిదగ్గరకు కండక్టరు వచ్చాడు. బొడ్డుకాడ ముడేసుకున్న డబ్బు, ఊడపీకుతూన్న ఆ అమ్మి వైపు పక్కనున్న ఆ ఆసామీ చూసి కండక్టరుతో 'ఈ అమ్మి సింధియాలో ఎక్కింది. పాత గాజువాకకు టిక్కెట్టు ఇవ్వు...' అంటూ డబ్బు లివ్వబోయాడు.

అప్పుడా అమ్మి భూగర్భపు అట్టడుగున దాగి ఉన్న నిజాయితీ జలలా భూమిపైకి నీటిబుగ్గగా పొడుచుకొచ్చింది. 'ఆరి సొమ్ము నాకొద్దు బాబూ... నాను సిరిపురంలో యెక్కినాను, పాత గాజువోకకెల్లాల' అంటూ చేతిలో గుప్పెడు చిల్లరెట్టింది.

ఈ నిజాయితీని, నిరుపేద అయీ కూడ పరుల డబ్బు కాశపడని, స్వీకరించలేని ఆమెలోని స్వాభిమానాన్ని చూసి బస్సులో ఉన్న జనం అంతా తమతమ గుండెల్ని తడువుకున్నారు. మొకమొగాలు చూసుకున్నారు. ఎంత గొప్ప మనిషి... వహ్వా... అనుకున్నారు.

ఎన్నో రకాలుగా డబ్బు లెగేస్తున్న వ్యక్తులను నిత్యం చూస్తూవున్న కండక్టరు ముఖం ఒక్కసారి దిగ్భ్రాంతి పడిపోయింది.

'ఆ బాబు సాయం చేస్తానంటే పుచ్చుకోవేం.... ' తనుకూడ సాయపడాలని కాబోలు, కండక్టరు అలా అనకుండా ఉండలేకపోయాడు.

'ఉత్తి పున్నేన వోడి మోసేతి నీలూ తాగీలేను. కట్టపడీవోలని ఆ దేముడెయ్యాలా సల్లగా సూత్తాడు. యియ్యాల డబ్బులెగేత్తే మల్లీ బస్సెక్కడాకి మొగం సెల్లుద్దేటి? మడ్సి జెల్మెత్తినోలు వోరూ సెయ్యిగూడదు బాబూ ఈ బాడుకా పన్లు.....' అంటూ బస్సు దిగిపోయింది.

ఆ అమ్మిని దేవుడెప్పుడూ చల్లగా చూడలేదు. అయినా ఆ దేవుడి బొజ్జలో ఇన్ని పాలు పోసింది!

(ఆంధ్ర జ్యోతి, 21-6-1985.)